

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Jewish Palestinian Aramaic - 7870

Last update 05-02-2024

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 2nd degree (Master)

Responsible Department: Talmud & Halacha

Academic year: 0

Semester: 2nd Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Ohad Abudraham

Coordinator Email: ohadabudraham@gmail.com

Coordinator Office Hours:

Teaching Staff:

Dr. Ohad Abudraham

Course/Module description:

Presentation of the Jewish Palestinian Aramaic dialect that was written and spoken between the 3rd -7/8th centuries CE. The course will be accompanied by the reading of selected texts from all levels and genres.

Course/Module aims:

A practical introduction to the basic grammar of Jewish Palestinian Aramaic dialect of the Land of Israel based reliable sources.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

To become acquainted with the basic grammar of Jewish Palestinian Aramaic.
To comprehend the different strata of Jewish Palestinian Aramaic.
To recognize the similarities and differences between Jewish Palestinian Aramaic and other dialects of the Land of Israel (Christian Palestinian Aramaic and Samaritan Aramaic).
To be able to identify reliable manuscripts of Jewish Palestinian Aramaic.

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction: Lectures and weekly analysis of selected texts.

Course/Module Content:

1. Grammar; 2. Inscriptions from ancient synagogues; 3. Palestinian Targum fragments from the Cairo Geniza; 4. Magical amulets; 5. Poems and lamentations; 6. Genesis Rabba; 7. Palestinian Talmud.

Required Reading:

מקורות
י' זוסמן, גנזי הירושלמי, ירושלים תש"פ.
י' יהלום ומ' סוקולוף, שירת בני מערבא: שירים ארמיים של יהודי ארץ-ישראל בתקופה הביזנטית.
ירושלים תשנ"ט.
י' נוה, על פיספס ואבן: הכתובות הארמיות והעבריות מבתי-הכנסת העתיקים, תל אביב תשל"ח.
מ' סוקולוף, קטעי בראשית רבה מן הגניזה, ירושלים תשמ"ב.

J.A. Fitzmyer & D.J. Harrington, *A Manual of Palestinian Aramaic Texts*, Rome 1978.
P. Kahle, *Masoreten des Westens, II*, Stuttgart 1930.
M.L. Klein, *The Fragment-Targums of the Pentateuch According to Their Extant Sources*, 2 vols, Rome 1980.
J. Naveh and S. Shaked, *Magic Spells and Formulae: Aramaic Incantations of Late Antiquity*, Jerusalem 1993.
J. Naveh and S. Shaked, *Amulets and Magic Bowls: Aramaic Incantations of Late antiquity*³, Jerusalem 1998.

דקדוקים

ש' היימנס, תורת הצורות של הארמית שבתלמוד הירושלמי על פי קטעי גניזה, עבודת גמר, אוניברסיטת תל-אביב תשס"ה.
ק' לויאס, דקדוק הארמית הגלילית לשפת התלמוד הירושלמי והמדרשים, ניו-יורק תשמ"ו.
E.M. Cook, *Rewriting the Bible: The Text and Language of the Pseudo-Jonathan Targum*, Ph.D. thesis, University of California at Los Angeles 1986.
G. Dalman, *Grammatik des judisch-palästinischen Aramäisch nach den Idiomen des palästinischen Talmud, des Onkelostargum und Prophetentargum und der jerusalemischen Targume*, Leipzig 1905.
S.E. Fassberg, *A Grammar of the Palestinian Targum Fragments from the Cairo Genizah*, Atlanta 1990.
D.M. Golomb, *A Grammar of Targum Neofiti*, Atlanta 1985.
H. Odeberg, *The Aramaic Portions of Bereshit Rabba with Grammar of Galilaean Aramaic, I: Text with Transcription; II: Short Grammar of Galilaean Aramaic*, Leipzig/Lund 1939.
W. Stevenson, *Grammar of Palestinian Jewish Aramaic*, Oxford 1966.

תחבירים

ע' בונים, תחביר הצורות של הארמית היהודית הארץ-ישראלית בתקופה הביזנטית, עובדת דוקטור, האוניברסיטה העברית תשע"ח.
ג' לונד, תיאור התחביר של החלקים הלא מתורגמים על פי קודכס ניאופיטי א', עבודת גמר, האוניברסיטה העברית בירושלים תשמ"א.
כ' שטאדל, תחביר הצורות של הארמית השומרנית, ירושלים תשע"ג.

מילון

M. Sokoloff, *Dictionary of Jewish Babylonian Aramaic – Second Revised and Expanded Edition*, Ramat Gan 2020.
מילונים נוספים
G. Dalman, *Aramäisch-Neuhebräisch Handwörterbuch zu Targum, Talmud und Midrasch*, Göttingen 1938.
M. Jastrow, *A Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi, and the Midrashic Literature*, New York 1950.
J. Levy, *Chaldäisches Wörterbuch über die Targumim*, Leipzig 1867-1868.
J. Levy, *Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim*, Leipzig 1924.

מאגר מידע

מחקרים

א' אבודרהם, "לשון הקמעות הארמיים מארץ ישראל וסביבתה", לשוננו פה (תשפ"ג), עמ' 269-294.

- ז' בן-חיים, "האומנם נסתר במקום מדבר?", ספר אברהם אבן-שושן, 93-98.
- א' טל, "בירורים בארמית של ארץ-ישראל: כינוי הרמז", לשוננו מד (תש"ם), עמ' 43-65.
- א' טל, "הארמית בארץ ישראל", ספרות חז"ל הארץ-ישראלית: מבואות ומחקרים, א, בעריכת מ' כהנא ואחרים, ירושלים תשע"ח, עמ' 635-663.
- א' טל, "הדיאלקטים של הארמית בארץ-ישראל והתרגום ה'ירושלמי' לתורה", דברי הקונגרס העולמי למדעי היהדות ט (תשמ"ה), ישיבות מרכזיות: מקרא ומזרח קדמון, עמ' 13-21.
- א' טל, "המקור לצורתיו ברובדי הארמית היהודית בארץ ישראל", מחקרי לשון מוגשים לזאב בן-חיים בהגיעו לשיבה, בעריכת מ' בראשר ואחרים, ירושלים תשמ"ג, עמ' 201-218.
- א' טל, "רבדים בארמית היהודית של ארץ-ישראל: הנו"ן המוספת כאמת מידה", לשוננו מג (תשל"ט), עמ' 165-184.
- י' יהלום, "סופיות הפועל בארמית של יהודי ארץ-ישראל", מחקרי עבר וערב מוגשים ליהושע בלאו על ידי חבריו ותלמידיו במלאת לו שבעים, בעריכת ח' בן-שמאי, ירושלים ותל אביב תשנ"ג, עמ' 331-340.
- מ' סוקולוף, "המשקל 'מקטולי' בארמית המערבית הבינונית", ערכי המילון החדש לספרות חז"ל ב', רמת-גן תשל"ד, עמ' 74-87.
- ש' פסברג, "בירורים לקסיקליים בארמית היהודים מארץ ישראל: כלום יש מעתק אל אל"ף לעי"ן?", מחקרים בשומרונית בעברית ובארמית, עמ' 243-256.
- ש' פסברג, "המשקל 'מקטוי' בארמית התרגומים של ארץ-ישראל", מחקרים בעברית ובלשונות היהודים המוגשים לשלמה מורג, עמ' 151-161.
- ש' פסברג, "עוללות בארמית המערבית", מחקרים בלשון ב-ג (תשמ"ז), עמ' 199-206.
- ש' פסברג, "עיונים בארמית של שרידי התרגום הארץ-ישראלי לאור חומר משווה", דברי הקונגרס העולמי התשיעי למדעי היהדות (ירושלים תשמ"ו), חטיבה ד, כרך ראשון, עמ' 17-22.
- ש' פסברג, "תרגום המלה 'מים' בתרגום המיוחס ליונתן", מסורות ט-יא (תשנ"ז), עמ' 438-494.
- ש"י פרידמן, "אנא מן יומי-אנא מן יומי", לתצורת הכינוי החבור בארמית הגלילית", מחקרים בלשון ב-ג (תשמ"ז), עמ' 207-215.
- ש"א קאופמן, "התרגום המיוחס ליונתן והארמית היהודית הספרותית המאוחרת", עיוני מקרא ופרשנות כרך ג': ספר זיכרון למשה גושן-גוטשטיין, בעריכת מ' בראשר ואחרים, רמת גן תשנ"ג, עמ' 363-382.
- י' קוטשר, "מחקרים בארמית גלילית", תרביץ כא (תש"י), עמ' 192-205; כב (תשי"א) עמ' 53-63; כג (תשי"ב), עמ' 36-60.
- Y. Elitzur, "Epigraphic Hebrew: Roman and Byzantine Period", in *Encyclopedia of Hebrew Language and Linguistics*, ed. G. Khan, vol. 1, Leiden 2013, pp. 843-851.
- Fassberg, "Jewish Palestinian Aramaic: Chronology, Geography, and Typology", *Aramaic Studies* 19 (2021) 5-24
- S.E. Fassberg, "Determined Forms of the Cardinal Number 'One' in Three Pentateuchal Targumim", *Sefarad* 45 (1985), pp. 207-215.
- S.E. Fassberg, "Lamedh-Yodh Verbs in Palestinian Targumic Aramaic", *Studia Aramaica* (1995), pp. 43-52.
- S. E. Fassberg, "Infinitival Forms in Aramaic", in *Historical Linguistics 2005: Selected Papers from the 17th International Conference on Historical Linguistics*, Madison, Wisconsin, 31 July - 5 August 2005, ed. J. C. Salmons and S. Dubenion-Smith, Amsterdam 2007, pp. 239-256.
- M. L. Folmer, *The Use and Form of the nota objecti in Jewish Palestinian Aramaic*

Inscriptions", in *Aramaic in Its Historical and Linguistic Setting*, ed. H. Gzella and M. L. Folmer, Wiesbaden 2008, pp. 131–158.

S.A. Kaufman, "Dating the Language of the Palestinian Targums and Their Use in the Study of First Century CE Texts", in *The Aramaic Bible: Targums in Their Historical Context*. eds. D.R G. Beattie & M.J. McNamara, Sheffield 1994, 118–141.

G. Khan, "Jewish Palestinian Aramaic Phonology", in *Phonologies of Asia and Africa, I*, ed. A.S. Kaye, Winona Lake 1997, pp.103–113.

E.Y. Kutscher, "Aramaic", *Encyclopaedia Judaica* 3 (Jerusalem 1972), pp. 270–274.

E.Y. Kutscher, "Jewish Palestinian Aramaic", I/1: in *An Aramaic Handbook*, ed. F. Rosenthal, Wiesbaden 1967, 56–70,.

J. Lund, "The First Person Singular Past Tense of the Verb hwh in Jewish Palestinian Aramaic", *Maarav* 4 (1987), pp. 191–199.

M. Morgenstern, "A New Edition of the Wolfe Golden Amulet in Jewish Palestinian Aramaic", *Aramaic Studies* 20 (2022), pp. 134–153.

T. Muraoka, "A Study in Palestinian Jewish Aramaic", *Sefarad* 45 (1985), pp. 3–21.

J. Naveh, "On Formal and Informal Spelling of Unpronounced Gutturals", *Scripta Classica Israelica* 15 (1996), pp. 263–267.

M. Sokoloff, "The Current State of Research on Galilean Aramaic", *Journal of Near Eastern Studies* 37 (1978), pp. 161–167.

M. Sokoloff, "Jewish Palestinian Aramaic", in *The Semitic Languages: An International Handbook*, S. Weninger et al. (eds.), Berlin/Boston 2011, pp. 610–619.

A. Tal, "Ms. Neophyti 1: The Palestinian Targum to the Pentateuch, Observations on the Artistry of a Scribe", *Israel Oriental Studies* 4 (1974), pp. 13–43.

A. Tal, "The Dialects of Jewish Palestinian Aramaic and the Palestinian Targum of the Pentateuch", *Sefarad* 46 (1988), pp. 441–448.

Additional Reading Material:

The Comprehensive Aramaic Lexicon &eq; <https://cal.huc.edu/>

Grading Scheme:

Essay / Project / Final Assignment / Home Exam / Referat 70 %

Active Participation / Team Assignment 20 %

Personal Guide / Tutor / Team Evaluation 10 %

Additional information: